

3 Programma

Dit hoofdstuk beschrijft drie inhoudelijke en vervolgens twee ondersteunende programma's. Dit zijn:

1. Ruimte en Energie
2. Maatschappij en Jeugd
3. Strategisch positioneren
4. Organisatie en samenwerking
5. Algemene dekkingsmiddelen

Per programma worden de doelstellingen weergegeven, wat de organisatie Holland Rijnland doet om deze doelstellingen te bereiken en wat dit kost. Het totaaloverzicht is opgenomen in de financiële begroting.

De begrotingstabellen laten de volgende kosten en bijdragen zien:

1. Programmakosten: kosten voor leveringen, goederen en diensten die rechtstreeks ten laste komen van projecten in de programma's.
2. Kosten werkorganisatie: kosten voor personeel, die via toerekening van uren worden verdeeld over de projecten in de programma's. Ook de huur van het kantoor valt hieronder.
3. Bijdragen van derden: baten die rechtstreeks ten gunste komen van projecten in de programma's worden opgenomen. Het gaat voornamelijk om subsidies van het Rijk en provincie of bijvoorbeeld om leges. Als er geen bijdragen van derden zijn, worden de baten niet weergegeven.

3.1 Ruimte en Energie

3.1.1 Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland 2040

Wat willen we bereiken?

De gemeenten in Holland Rijnland wegen sectorale ruimtelijke claims onderling integraal af als dit meerwaarde heeft op regionaal niveau. Zij maken strategische keuzes voor gezamenlijke agendering van regionale ruimtelijke opgaven richting provincie en Rijk en maken afspraken over de realisatie ervan. Holland Rijnland draagt zo bij aan de gewenste ontwikkeling van de regio en vergroot de leefkwaliteit.

Wat doet de Strategische Eenheid daarvoor?

- Op regionaal niveau organiseren we besluitvorming over strategische, ruimtelijke keuzes op basis van de Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland (ROA). Integrale studies (ontwerpend onderzoek) en sectorale deelprogramma's leveren input.
- We identificeren in samenspraak met de gemeenten regionale investeringsopgaven voor de ruimtelijk economische ontwikkeling van Holland Rijnland en bieden ondersteuning bij de ontwikkeling en realisatie van een financieringsstrategie
- We houden regie op het proces om, op regionaal niveau, een integrale beknopte omgevingsagenda actueel te houden
- We organiseren lobby en belangenbehartiging bij de provincie Zuid-Holland, het Rijk en andere stakeholders om de ambities uit onze regionale omgevingsagenda te realiseren.
- Op aanvraag bieden wij ondersteuning bij de realisatie van regionale ruimtelijke economische investeringsprojecten die in kleinschaligere samenwerking binnen Holland Rijnland gebiedsgericht worden opgepakt.
- Daarnaast bieden wij een platform voor het organiseren van ambtelijk en bestuurlijk overleg voor afstemming van visievorming en voor de realisatie van ruimtelijk economische (investerings-)opgaven op verschillende schaalniveaus.

3.1.2 Regionale woonagenda

Wat willen we bereiken?

De Regionale Woonagenda heeft als doel om voor 2030 30.000 nieuwe woningen te laten bouwen. De provincie Zuid-Holland aanvaardt de ambities uit deze Regionale Woonagenda. Dit helpt om procedures te versnellen. Daarnaast stimuleren we ook andere mogelijkheden die de woningbouw aanjagen. De woningen die we plannen, passen bij de behoefte. In de regionale woonagenda besteden wij aandacht aan kwantiteit en kwaliteit. Denk aan: juiste plek, duurzaamheid, bereikbaarheid en huisvestingsbehoefte van bijzondere doelgroepen. Huisvesting voor doelgroepen maatschappelijke zorg en arbeidsmigranten heeft daarbij onze bijzondere aandacht. We stemmen de regionale woningbouwopgave af met andere regionale ruimteclaims en anticiperen op de gevolgen voor mobiliteit.

Wat doet de Strategische Eenheid daarvoor?

- We zorgen voor procesregie, monitoring en terugkoppeling over waar we staan bij de realisatie van de afspraken uit de Regionale Woonagenda, onder andere ten aanzien van het aandeel sociale huur, middeldure huur, goedkope koop en het bouwen binnen of buiten bestaand stads- en dorpsgebied. Daarbij werken we nauw samen met de gemeenten, de provincie Zuid-Holland en woningcorporaties verenigd in Holland Rijnland Wonen.
- We signaleren en denken mee over subsidiemogelijkheden bij provincie en Rijk.
- We dragen zorg voor een actuele Regionale Woonagenda.
- We regisseren het proces van de jaarlijkse actualisatie van de planlijst woningbouw. Deze bieden we ter aanvaarding aan aan de provincie. Daarnaast stellen we twee keer per jaar een monitor op waarmee de gemeenten kunnen sturen op de voortgang van de Regionale Woonagenda. Daarbij stellen we de vraag: bouwen we de juiste woning op de juiste plek?
- We bieden een platform voor ambtelijke en bestuurlijke overleggen. In deze overleggen organiseren we kennisdeling en besluitvorming over de voortgang van de ambities uit de Regionale Woonagenda en bespreken we nieuwe ontwikkelingen op het gebied van wonen.
- We zetten ons platform in voor kennisdeling en beleidsafstemming voor verschillende huisvestingsvraagstukken, bijvoorbeeld over arbeidsmigranten, opvang van asielzoekers, huisvesting van statushouders, tijdelijke huisvesting, juridische (on)mogelijkheden, woonwagens en standplaatsen, spoedzoekers en over maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de vergrijzing, toename van éénpersoonshuishoudens, toename statushouders en de decentralisatie van de maatschappelijke zorg.
- Voor de doelen uit de Regionale Woonagenda dragen we zorg voor lobby en belangenbehartiging bij de provincie Zuid-Holland en andere belangrijke stakeholders.
- We signaleren kansen en knelpunten bij de realisatie van onze woonopgave in relatie tot andere maatschappelijke (decentralisatie maatschappelijke zorg) en ruimte-vragende activiteiten (mobiliteit, landschap, energie en bedrijventerreinen en klimaatadaptatie) in onze regio.
- Vanuit het perspectief van wonen adviseren we over het actualiseren en de realisatie van de Regionale omgevingsagenda Holland Rijnland, net zoals dat gebeurt vanuit de andere sectorale beleidsterreinen. Zo dragen we eveneens bij aan het bouwen van de juiste woning op de juiste plek.

3.1.3 Huisvestingsverordening en uitvoering urgentieverklaring

Wat willen we bereiken?

Wij streven naar een rechtvaardige en doelmatige verdeling van de schaarse woningen in de sociale sector. Gemeenten stellen daarvoor samen de regionale huisvestingsverordening vast. We zorgen ervoor dat de afgesproken spelregels op de juiste, klantgerichte en efficiënte wijze worden toegepast.

Wat doen de strategische eenheid en het bedrijfsbureau daarvoor?

- We voeren het secretariaat van de regionale urgentiecommissie.
- We voeren het verweer in bezwaar- en beroepsprocedures bij de rechtbank en de Raad van State.
- Ook zorgen we voor de regionale behandeling van bezwaren omtrent woonruimteverdeling door de bezwaarschiffencommissies van Alphen aan den Rijn, Katwijk en Servicepunt71 in opdracht van Holland Rijnland.
- We voeren het secretariaat Beleidscommissie woonruimteverdeling.
- Jaarlijks actualiseren we op grond van de huisvestingsverordening het contingent dat door de woningcorporaties beschikbaar wordt gesteld voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen, met name voor de uitstroom uit de maatschappelijke zorg.
- We dragen zorg voor een toekomstbestendig woonruimteverdeelsysteem

3.1.4 Regionale strategieën voor bedrijventerreinen en kantoren

Wat willen we bereiken?

Het is noodzakelijk dat de plancapaciteit én de gebruikte capaciteit beter aansluiten op de werkelijke ruimtebehoefte in onze drukke regio. We willen de vraag naar werklocaties zoveel mogelijk ruimtebesparend invullen. Eind 2019 hebben we sub-regionaal (geformaliseerd in 2020) en regionaal keuzes gemaakt over welke soort bedrijvigheid we waar in ons gebied willen bundelen. We willen van elkaar leren hoe je daarbij slimmer met de schaarse ruimte omgaat, bijvoorbeeld door in te zetten op intensivering en functiemenging.

Wat doet de Strategische Eenheid daarvoor?

- We monitoren de balans tussen vraag en aanbod van werklocaties. Jaarlijks stellen we de kantorenmonitor Holland Rijnland op. In 2021 leverde de provincie een nieuwe behoefteanalyse bedrijventerreinen op. In 2022 wordt de bedrijventerreinenstrategie van de Leidse regio geëvalueerd. In het verlengde van beide onderzoeken we in welke mate onze regionale bedrijventerreinenstrategie actualisatie behoeft.
- We bieden een platform om kennis te delen over hoe we slim omgaan met een veranderende vraag naar ruimte voor werklocaties.
- We dragen zorg voor lobby en belangenbehartiging. We signaleren nieuwe ontwikkelingen en vertalen economische trends naar de verwachte veranderende regionale vraag naar ruimte voor bedrijvigheid. Dit agenderen we in relevant bestuurlijk (en ambtelijk) overleg op regionaal en bovenregionaal niveau (zoals de Economic Board Zuid-Holland, Bestuurlijke Tafel Ruimte, Wonen en Economie van de provincie Zuid Holland).
- Vanuit het inzicht in de regionale ruimte- en mobiliteitsvraag voor werklocaties, adviseren we over de actualisatie en relatisatie van de regionale omgevingsagenda Holland Rijnland, als één van de sectorale programma's met ruimtelijke gevolgen.

3.1.5 Regionale strategie natuur, landschap en recreatie

Wat willen we bereiken?

Wij dragen bij aan het versterken en het behouden van de kwaliteit van natuur en landschap. In het landelijk gebied van Holland Rijnland spelen grote opgaven zoals de verduurzaming van de landbouw, klimaatadaptatie en de energietransitie. Holland Rijnland streeft naar een verhoging van de biodiversiteit, de versterking van cultuurhistorische waarden en de recreatieve aantrekkelijkheid van onze regio. We werken hierbij ook aan de totstandkoming en uitvoering van concrete projecten (icoonprojecten). Naast meer inkomsten en werkgelegenheid in de groene sector, dragen we hiermee ook bij aan een gunstig (internationaal) vestigingsklimaat. Holland Rijnland biedt immers een unieke combinatie van kust, stad, plasseengebied en veenweide. Deze rijkdom van landschappelijke diversiteit vormt de basis voor toekomstige ontwikkeling.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We bieden een platform voor het organiseren van ambtelijk en bestuurlijk overleggen, onder andere voor het Impulsprogramma klimaatadaptatie en de realisatie van het Groenprogramma. We leveren een bijdrage aan de werkgroep Nationaal Park Hollandse Duinen en aan het ambtelijk en bestuurlijk overleg Hollandse Plassen (HP).
- We dragen zorg voor de procesregie, voor de programmering en borgen de samenhang van projecten in nieuwe uitvoeringsovereenkomsten (UO's) en beheren het (in 2019 verlengde) Regionaal Groenprogramma. We zorgen voor de totstandkoming van voortgangsrapportages. We signaleren en benutten aanvullende subsidiemogelijkheden bij provincie, Rijk, en Europa.
- Op het vlak van lobby & belangenbehartiging signaleren en beïnvloeden we relevante (beleids-)ontwikkelingen en initiatieven. We leveren een bijdrage aan het realiseren van de projecten uit de verschillende uitvoeringsagenda's, geformuleerd in het groene domein.
- Als lid van de Lokale Actiegroep (LAG) - uitvoerder van het Europese LEADER-programma - stimuleren we projecten of leiden deze door naar de provincie Zuid-Holland (PZH) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Dit zijn projecten op het gebied van circulaire economie en gezondheid en voor de ontwikkeling van het platteland. We sturen de secretaris van LEADER aan op de inhoud voor bijeenkomsten en nieuwsbrieven. We verlenen opdracht voor onderzoeken en bereiden declaraties voor bij PZH of RVO. Verder zijn we financieel en juridisch eindverantwoordelijk voor declaraties bij PZH en RVO, voor facturering en financiële administratie. We bewaken de kwaliteit van LAG- en subsidieprocedures. In 2021 is besloten om het huidige programma te verlengen tot en met 2023. Begin 2022 wordt een begin gemaakt met het formuleren van een nieuw programma
- Vanuit het perspectief van natuur en landschap adviseren we over het actualiseren en realiseren van de Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland, net zoals dat gebeurt vanuit de andere sectorale beleidsterreinen. Zo dragen we onder meer bij aan het vergroten van de toegankelijkheid en bereikbaarheid van natuur en landschap.

3.1.6 Regionale strategie mobiliteit

Wat willen we bereiken?

Met de strategische aandacht voor mobiliteit en agendering van urgente bereikbaarheidsopgaven, draagt Holland Rijnland bij aan de versterking van woonmilieus, de bereikbaarheid van recreatieve gebieden en de economische ontwikkeling. Hierbij ligt de focus op de interne en externe bereikbaarheid van Holland Rijnland voor zowel personen als goederen. De prioriteit ligt bij duurzame oplossingen in relatie met het klimaatakkoord en bij de samenhang met de verstedelijkingsopgave en de realisatie van een inclusieve samenleving. Holland Rijnland stimuleert ook veiliger weggedrag en probeert verkeersonveilige situaties te voorkomen door de aanpassing van infrastructuur en in te zetten op educatie en handhaving van verkeersregels.

Wat gaan de Strategische Eenheid en het Bedrijfsbureau daarvoor doen?

- We zorgen voor het actueel houden van de regionale strategie mobiliteit en van de uitvoeringsprogramma's. Ook zorgen we voor de monitoring en de rapportage van de voortgang van projecten uit het Regionaal Investeringsfonds (RIF).
- We dragen zorg voor lobby en belangenbehartiging richting andere vervoersregio's (zoals MRA (metropoolregio Amsterdam) en MRDH (Metropoolregio Rotterdam Den Haag)), provincies (Noord-Holland en Zuid-Holland) en Rijk (onder andere ten behoeve van BO MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport)).
- We signaleren en agenderen aanvullende subsidiemogelijkheden.
- We bieden een platform voor het organiseren van ambtelijk en bestuurlijk overleg over onze strategische agenda, wat er nodig is om deze te realiseren en over de voortgang van projecten.
- We participeren in regionaal en bovenregionaal ambtelijk en bestuurlijk overleg over concrete projecten (zoals de A4, N11 en het Plan van Aanpak mobiliteitsmaatregelen Noordelijke Duin- en Bollenstreek) en HOV lijnen, maar ook voor regionale strategiebepaling (onder andere PVVB (Provinciaal Verkeer- en Vervoerberaad), OV-concessie, Toekomstbeeld OV2040, MIRT Verkenning OV-knoop Leiden, mobiliteit Alphen aan den Rijn en omstreken).
- We stimuleren en ondersteunen maatregelen voor (regionale) doorfietsroutes en monitoren de voortgang van de realisatie daarvan. Hiervoor leveren we onder meer bijdragen aan het Nationaal Toekomstbeeld Fiets waarvoor in 2021 een landelijke contourenschets is opgesteld. De provincie Zuid-Holland coördineert hiervoor de bijdragen uit de regio's.
- We adviseren vanuit het mobiliteitsperspectief over het actueel houden en realiseren van de Regionale Omgevingsagenda, zoals dat ook gebeurt vanuit de andere programma's met ruimtelijke impact.
- Voor de Regiotaxi beheren we het contract en coördineren overleg tussen klantorganisaties en vervoerder.
- We initiëren maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid door het toekennen van subsidies.
- We zijn opdrachtgever naar uitvoerende partijen zoals de Onderwijsbegeleidingsdienst die projecten voor verkeerseducatie opzet.

3.1.7 Regionale energietransitie

Wat willen we bereiken?

In 2017 is het Energieakkoord Holland Rijnland opgesteld met daarin ambities om in 2050 een energieneutrale regio te zijn. In 2018, 2019 en 2020 is hiervoor een uitvoeringsprogramma opgesteld met daarin verschillende uitvoeringslijnen. Als regio waren we hierin voorloper. Na de totstandkoming van het landelijke Klimaatakkoord werd elke regio verplicht een zogenaamde Regionale Energiestrategie (RES) op te stellen. Het gebied Holland Rijnland is aangewezen als één van de dertig RES-regio's. Naast de dertien gemeenten zijn ook de provincie en twee waterschappen vertegenwoordigd in de RES.

De RES beschrijft welke strategie een regio hanteert om lokale en regionale energiedoelstellingen te bepalen en te behalen. De RES heeft een horizon tot 2030 met een doorkijk naar 2050. Op deze wijze wordt duidelijk hoeveel elke regio bijdraagt aan het realiseren van de nationale klimaatdoelen, vastgelegd in het nationale Klimaatakkoord.

In 2021 vond besluitvorming plaats in raden, Provinciale Staten en de Verenigde Vergadering van het hoogheemraadschap Rijnland over de RES 1.0 waarin onze regionale ambities zijn vastgelegd. Deze ambities borduren voort op het Energieakkoord uit 2017. Er zijn door verschillende RES-partijen moties en amendementen aangenomen op de RES. In de tweede helft van 2022 gaan we aan de slag met het opstellen van een RES 2.0. We zetten ons op regionaal niveau in om ruimte te creëren voor de opwekking van duurzame energie, duurzame warmtevoorziening en duurzame mobiliteit. Deze thema's maken deel uit van onze RES. Lokaal ligt het primaat op het stimuleren van energiebesparing en zonnepanelen op daken. Daarnaast is voor 2022, voor de uitwerking van de RES, een Ondersteuningsprogramma RES 1.0 opgesteld.

Wat doet de Strategische Eenheid daarvoor?

- Hoewel formeel het RES-proces een andere governance kent en daarom buiten de Gemeenschappelijke Regeling Holland Rijnland valt, kiezen we ervoor om dit proces dicht op Holland Rijnland te organiseren vanwege de grote samenhang met ruimtelijk-economische vraagstukken op regionaal niveau. De programmacoördinator van de RES is daarom ook werkzaam binnen de Strategische Eenheid van Holland Rijnland en maakt gebruik van de ondersteuning door de bedrijfsvoering. De programmacoördinator zorgt voor het budgetbeheer, faciliteert het proces voor de uitvoering van de RES 1.0, de actualisatie van de RES zelf (RES 2.0, RES 3.0 etc.) en monitort en rapporteert over de voortgang.
- We bieden een platform voor onderlinge kennisdeling en signaleren en delen mogelijkheden voor aanvullende financiering en subsidies.
- We adviseren - vanuit het oogpunt van ruimte voor grootschalige opwekking van duurzame energie - over de actualisatie en verdere uitwerking en realisatie van de Regionale Omgevingsagenda, net zoals dat gebeurt vanuit het sectorale perspectief van andere beleidsterreinen.
- We lobbyen voor financiering en subsidiemogelijkheden.

Voor 2022 is in elk geval een rijksbijdrage van € 416.951 toegezegd voor de RES Holland Rijnland. De rijksbijdrage voor 2023 is nog niet bekend. Hierover lopen op landelijk niveau nog gesprekken tussen het Rijk en de RES-regio's. Er is een begroting opgesteld voor zowel het Ondersteuningsprogramma RES 1.0 als voor de ontwikkeling RES 2.0. Daarbij is rekening gehouden met de rijksbijdrage en provinciale bijdragen. Voor het Ondersteuningsprogramma wordt momenteel de gemeentelijke

bijdrage nog beschikbaar gehouden voor eventuele gerichte inzet en voor het inspelen op landelijke ontwikkelingen en kansen.

3.1.8 Wat mag dat kosten?

		Rekening 2021 ¹	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Domein 1 Ruimte en Energie	Programmakosten	6.195.250	1.689.339	1.731.570	1.731.570	1.731.570	1.731.570
	Kosten Werkorganisatie	1.022.504	1.088.747	917.901	917.901	917.901	917.901
	Bijdragen van derden	-5.718.851	-978.220	-1.010.007	-1.010.007	-1.010.007	-1.010.007
Saldo baten en lasten		1.498.904	1.799.866	1.639.464	1.639.464	1.639.464	1.639.464

¹ Cf concept Jaarrekening d.d. 25-5-2022

De financiën voor het domein Ruimte en Energie zijn conform de Kaderbrief 2023 geïndexeerd. Door de actualisatie van de kostenverdeelstaat vallen de kosten van de werkorganisatie lager uit. Dit betreft een (neutrale) technische wijziging, waarbij binnen het Domein Organisatie en Samenwerking voor hetzelfde bedrag een verhoging te zien is.

3.2 Maatschappij en Jeugd

3.2.1 Platform kennisdeling en beleidsafstemming sociaal domein

Wat willen we bereiken?

Het sociaal domein is een complex beleidsterrein en continu in ontwikkeling. Om effectief te opereren, is het van belang dat gemeenten onderling afstemmen en kennis met elkaar delen. Holland Rijnland biedt een platform voor kennisdeling en bestuurlijk en ambtelijk overleg. Regiogemeenten gebruiken dit platform om beleid te ontwikkelen, af te stemmen en ervaringen en kennis met elkaar delen.

Wat doet de Strategische Eenheid daarvoor?

Holland Rijnland organiseert, faciliteert en ondersteunt bestuurlijke en ambtelijke overleggen en bijeenkomsten op het sociaal domein, meer specifiek voor maatschappelijke zorg en arbeidsmarktbeleid. Denk hierbij aan:

- Portefeuillehoudersoverleg Maatschappij Holland Rijnland

Maatschappelijke zorg:

- Bestuurlijk en ambtelijk overleg samenwerking gemeenten en Zorg- en Zekerheid inzake GGZ
- Ondersteunen en adviseren regionale projectorganisatie Maatschappelijke Zorg

Arbeidsmarktbeleid:

- Ondersteunen en adviseren Bestuurlijk overleg Werk en Onderwijs en ambtelijke gremia
- Ondersteunen van een regionale arbeidsmarktmonitor.

We delen kennis en nieuwe inzichten actief met gemeenten en andere partners. Ook verbinden wij verschillende partijen met elkaar, bijvoorbeeld om aanvullende financiering en subsidies voor gemeenten en/of maatschappelijke partners mogelijk te maken.

In 2023:

- Platformfunctie Maatschappelijke zorg

Per 2023 wordt de Maatschappelijke zorg doorgedecentraliseerd van de centrumgemeente Leiden naar de subregio's. Verschillende regionale werkgroepen bereiden dit voor en Holland Rijnland biedt hierbij ondersteuning en advies.

Ook wordt er gewerkt aan de vorming van een regionaal team dat beleid, inkoop, contractbeheer, monitoring, toegang en financiën zal uitvoeren over regionale specialistische voorzieningen in de Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen.

Dit regionale team wordt in de regio belegd. Het is nog niet duidelijk waar en hoe dat precies wordt gerealiseerd.

- Platformfunctie arbeidsmarktbeleid

De afgelopen jaren is de samenwerking in de arbeidsmarktregio Holland Rijnland geïntensiveerd. Het investeren in werkgeversdienstverlening en een betere aansluiting van vraag en aanbod van personeel, is essentieel voor de regio. De aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt is in toenemende mate een cruciale factor in de versterking van de economische structuur. Human capital is immers een

belangrijke productiefactor. De regiefunctie binnen de arbeidsmarktregio ligt bij de centrumgemeente Leiden. Holland Rijnland vervult de inhoudelijke secretariaatsfunctie.

3.2.2 Aanjaagfunctie terugdringen laaggeletterdheid

Wat willen we bereiken?

De regio Holland Rijnland telt naar schatting 50.000 laaggeletterde volwassenen (16-65 jaar). Zij hebben moeite met lezen en schrijven, waardoor het lastig voor hen is om mee te doen in onze (steeds meer digitaliserende) samenleving. Het bevorderen van geletterdheid leidt tot een hogere arbeidsproductiviteit, minder ziekteverzuim en minder beroep op sociale voorzieningen. Maar het helpt mensen vooral uit een isolement. Wij zetten ons in om laaggeletterdheid te voorkomen en terug te dringen. Dat doen we samen met meer dan veertig partners in het Bondgenootschap Geletterdheid in de regio Holland Rijnland. Hiervoor stelden we in 2020 een regionaal programma op: Integrale aanpak Laaggeletterdheid 2020-2024 Holland Rijnland. In 2021 stelden de gemeenten, met hun relevante partners in de regio, Taalpacten en Uitvoeringsagenda's op.

Daarnaast is in 2020 de aanbesteding van volwasseneneducatie voorbereid om per 2021 voor een periode van zeven jaar regionale trajecten voor taal-, reken- en digitale vaardigheden in te kopen.

3.2.3 Regionaal Bureau Leerplicht

Wat willen we bereiken?

Elf van de dertien gemeenten in Holland Rijnland organiseren samen de uitvoerende taken rondom leerplicht en het tegengaan van voortijdig schoolverlaten. De missie van het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) Holland Rijnland, is vastgesteld in het beleidsplan RBL Holland Rijnland 2022-2025. Deze luidt:

"Iedereen verdient kansen op onderwijs en ontwikkeling. Sommige kinderen en jongeren hebben steun nodig bij het grijpen van die kansen. Wij bieden die steun."

Deze missie vertaalt zich in vier operationele doelstellingen:

- Steeds meer kinderen en jongeren volgen onderwijs. Als onderwijs niet passend is, werken ze en/of krijgen ze (jeugd)hulp.
- Thuiszitters en voortijdig schoolverlaters worden vaker toegeleid naar onderwijs of als onderwijs niet passend is naar werk en/of hulpverlening.
- Verzuimende leerlingen volgen na onze interventies vaker de lessen.
- Jongeren, ouders, scholen en partners waarderen onze dienstverlening steeds beter.

Schooluitval is niet alleen maatschappelijk, maar ook economisch ongewenst. Net als een goede aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp, is een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt van belang om talenten optimaal te kunnen benutten. Hiertoe werkt het RBL intensief samen met onderwijs, zorg, opdrachtgevende gemeenten en andere ketenpartners.

Wat doet het RBL hiervoor?

Alle kinderen in Nederland hebben recht op onderwijs. Door het volgen van onderwijs kunnen jeugdigen zich ontplooiën en ontwikkelen. Door het behalen van een startkwalificatie voldoen zij aan het minimale niveau dat nodig is om een goede kans te maken op de arbeidsmarkt en mee te doen in de samenleving. Als uitvoeringsorganisatie heeft het RBL de structurele taak om de leerplichtfunctie (5- tot 16-jarigen), de kwalificatieplicht (16- en 17-jarigen) en de RMC-functie (Regionale Meld- en

Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten, voor 18- tot 23-jarigen) uit te voeren. De kern van het werk bestaat uit het (aan)spreken en begeleiden van kinderen en jongeren (en hun ouders) die kort- of langdurig niet naar school gaan, dreigen uit te vallen of uitgevallen zijn. Het RBL werkt hierbij nauw samen met scholen, hulpverlening, gemeenten en andere ketenpartners.

Het RBL heeft daarbij ook een belangrijke signalerende rol, bijvoorbeeld als het gaat om de samenwerking tussen onderwijs en (jeugd)hulpverlening en het tot stand brengen van een dekkend onderwijs-zorgcontinuüm in de regio.

Daarnaast speelt het RBL een coördinerende rol bij het regionale VSV-programma (voortijdig school verlaten). Hierin werken scholen, gemeenten en RBL samen om gericht en effectief acties te ondernemen om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. Het RBL voert bovendien het fondsenbeheer over de gemeentelijke VSV-projecten.

In recente jaarverslagen en het beleidsplan 2022-2025 vindt u meer gedetailleerde informatie over de aanpak van het RBL en de hiermee geboekte resultaten.

3.2.4 Wat mag dit kosten?

		Rekening 2021 ¹	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Domein 2 Maatschappij en Jeugd	Programmakosten	2.494.505	909.947	221.039	221.039	221.039	221.039
	Kosten Werkorganisatie	3.340.833	3.213.569	2.290.303	2.290.402	2.238.890	2.238.890
	Bijdragen van derden	-1.384.038	-871.702	-899.886	-899.985	-848.473	-848.473
Saldo baten en lasten		4.451.300	3.251.814	1.611.456	1.611.456	1.611.456	1.611.456
	Onttrekking uit reserves	-1.484.315	-	-	-	-	-
Saldo reserveringen		-1.484.315	-	-	-	-	-
Resultaat		2.966.985	3.251.814	1.611.456	1.611.456	1.611.456	1.611.456

¹ Cf concept Jaarrekening d.d. 25-5-2022

De verlaging van de begroting 2023 is toe te schrijven aan de ontvlechting van de Serviceorganisatie Zorg (SOZ). Over het resterende bedrag is conform de Kaderbrief 2023 een indexatie op de loonkosten en materiële kosten toegepast. Verder zijn bij de Tussenrapportage 2021 de extra gelden voor de Aanpak Jeugdwerkloosheid in de begroting opgenomen.

3.3 Strategisch positioneren

3.3.1 Cofinanciering

Wat willen we bereiken?

Voor vernieuwing en versterking van economische sectoren in onze regio sluiten we aan bij de economische agenda's van de subregio's, zoals: Economie071, de Economische agenda Duin- en Bollenstreek en Groene Hart Werkt. Wij zoeken nadrukkelijk de samenwerking met subregio's, maatschappelijke partners en andere overheden. Dat doen we ook regio-overstijgend via de Economic Board Zuid-Holland (EBZ) en de Economic Board Duin- en Bollenstreek (waaronder de greenports). Hiermee ontsluiten we voor onze regio relevante netwerken en verkennen we inhoudelijke en financiële kansen. Voor onze regio dragen we projecten aan binnen het netwerk van de Economic Board Zuid-Holland, in het verlengde van de Groeiagenda Zuid-Holland, vanuit onze Regionale Omgevingsagenda en de Regionale Strategie Mobiliteit Ook stimuleren we vernieuwing van economische sectoren en de arbeidsmarkt via het Cofinancieringsfonds.

Het Cofinancieringsfonds Holland Rijnland is ingesteld voor regionale initiatieven die de gemeentegrens overstijgen, een innovatief karakter hebben en een bijdrage leveren aan het realiseren van de opgaven van Holland Rijnland. Om op een financiële bijdrage te kunnen rekenen, moet een initiatief ook actueel, kansrijk, opschaalbaar en duurzaam van aard zijn. Het deel dat Holland Rijnland financiert, is bedoeld als multiplier om externe gelden aan te trekken. Een belangrijke voorwaarde is dan ook dat externe partijen (kennisinstellingen, ondernemingen of andere overheden) het grootste deel van de investering financieren.

Cofinanciering maakt deel uit van de programmabegroting, maar is ondersteunend aan de hiervoor beschreven inhoudelijke programma's. Projecten uit uiteenlopende programma's worden meegefinancierd. Daarom is het Cofinancieringsfonds uitvoeriger beschreven in paragraaf [2.2 Cofinancieringsfonds](#), onder algemene financiële beschouwingen.

Wat doet de Strategische Eenheid daarvoor?

- Monitoring, communicatie en stimulering van (sociaal-)economische projecten vanuit het Cofinancieringsfonds.
- Signaleren en agenderen van aanvullende subsidiemogelijkheden.
- Agendering, verbinden, lobby en belangenbehartiging van doelen in (sub)regionale economische agenda's, onder andere door het ondersteunen van onze ambtenaren en bestuurders in Economic Board Zuid-Holland en onderliggende gremia, Bestuurlijk Overleg Economie Zuid-Holland, Greenport Nederland.
- Platform: agendering en kennisdeling kansen en uitdagingen onder andere in de overgang naar een (meer) circulaire economie.

In 2023 wordt de inzet gecontinueerd in het meefinancieren van de nodige innovatieve projecten.

3.3.2 Wat mag dat kosten

		Rekening 2021 ¹	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Domein 3 Strategisch positioneren	Programmakosten	30.000	290.667	297.933	297.933	297.933	297.933
Saldo baten en lasten		30.000	290.667	297.933	297.933	297.933	297.933

¹ Cf concept Jaarrekening d.d. 25-5-2022

De lasten van het Cofinancieringsfonds zijn conform de opgave van de bestuurlijke werkgroep Financiële Kaderstellingen Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR) met 2,5% geïndexeerd. Dit is een uitwerking op basis van de vastgestelde Kaderbrief 2023.

3.4 Organisatie en samenwerking

3.4.1 Overhead

Alle werkzaamheden en kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces behoren tot dit programma. Het zijn kosten die gemaakt worden om bijvoorbeeld afstemming, communicatie en besluitvorming voor de programma's van de strategische eenheid en het RBL mogelijk te maken. Kortom, onder andere de organisatie van en ondersteuning bij Themacafés, regiodagen, vergaderingen van het bestuur horen bij dit programma. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn deze kosten als overhead gedefinieerd. We streven naar een effectieve en efficiënte ondersteuning.

Waar het om personeel gaat, behoren binnen Holland Rijnland tot de overhead:

- Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch);
- Control, informatie- en beveiligingsbeleid;
- Interne en externe communicatie;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Documentatie en informatieverstrekking (DIV) (hiertoe hoort ook expertiseontwikkeling en advies over de procesinrichting);
- Managementondersteuning voor het primair proces;

Een manager of leidinggevende drukt volledig op het programma Organisatie en samenwerking, ongeacht of deze voor een deel van zijn tijd ook inhoudelijke taken vervuld. Voor de leidinggevenden van Holland Rijnland geldt dat zij voor een belangrijk deel van hun tijd inhoudelijke taken vervullen. De overige overhead-taken, zoals HRM en ICT, zijn ondergebracht bij Servicepunt71. De bijdrage aan Servicepunt71 voor het leveren van de bedrijfsvoering wordt eveneens weergegeven in dit programma. Naast deze behoren ook tot het programma:

- de kosten voor de huisvesting om de algemene taken van de eigen organisatie uit te voeren;
- de verzekeringskosten en opleidingskosten voor personeel;
- de bijdrage aan een verbonden partij, voor zover deze verbonden partij werkzaam is voor het taakveld 0.4 Overhead.

3.4.2 Wat mag het kosten?

		Rekening 2021 ¹	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Domein 4 Organisatie en samenwerking	Programmakosten	1.580.185	1.283.738	1.086.406	1.086.406	1.086.406	1.086.406
	Kosten Werkorganisatie	1.947.891	1.805.224	1.513.290	1.513.290	1.513.290	1.513.290
	Bijdragen van derden	-65.509	-	-	-	-	-
Saldo baten en lasten		3.462.566	3.088.962	2.599.696	2.599.696	2.599.696	2.599.696

¹ Cf concept Jaarrekening d.d. 25-5-2022

De lagere programmakosten en kosten Werkorganisatie houden verband met de ontvlechting van de TWO Jeugdhulp (Service Organisatie Zorg). Aan de andere kant is er een effect van de indexerings op de loonkosten en kosten voor overige goederen en diensten. Bij Domein 1 Ruimte en Energie was

reeds benoemd dat de kosten ook hoger zijn door de aanpassing van de kostenverdeelstaat, waarbij een deel van de lasten voortaan aan dit domein worden doorbelast.

3.5 Algemene dekkingsmiddelen

De middelen die Holland Rijnland ontvangt van de deelnemende gemeenten, zijn opgenomen in het programma Algemene dekkingsmiddelen. Vanaf 2023 is de bijdrage voor de TWO Jeugdhulp (Service Organisatie Zorg) niet meer in de cijfers opgenomen. De verhoging van de bijdrage wordt bepaald door de bestuurlijke werkgroep Financiële Kaderstellingen Gemeenschappelijke Regelingen.

		Rekening 2021 ¹	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Domein 5 Algemene Dekkingsmiddelen	Programmakosten	6.055	-	-	-	-	-
	Bijdragen van derden	-6.055	-	-	-	-	-
	Bijdrage regiogemeenten	-6.005.352	-6.082.405	-6.148.549	-6.148.549	-6.148.549	-6.148.549
	Bijdrage regiogemeenten Jeugd	-2.319.147	-2.348.904	-	-	-	-
Saldo baten en lasten		-8.324.499	-8.431.309	-6.148.549	-6.148.549	-6.148.549	-6.148.549
	Onttrekking uit reserves	-250.000	-	-	-	-	-
Saldo reserveringen		-250.000	-	-	-	-	-
Resultaat		-8.574.499	-8.431.309	-6.148.549	-6.148.549	-6.148.549	-6.148.549

¹ Cf concept Jaarrekening d.d. 25-5-2022